

HISTORISCHE VERENIGING 'DE SMILDE'

DEZE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT ONDER VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR.

Zesde jaargang
April 2012

Foto's:

De foto's komen
uit aan ons
beschikbaar
gestelde
collecties.

Nieuwsbrief 33

IN BRAND GESCHOTEN VLIEGTUIG EN ANDERE OORLOGS- VERHALEN

Jelle Vanderveen, uit Laaghalen, vertelt op 12 april a.s. onder andere hoe tijdens de Tweede Wereldoorlog is geprobeerd twee Amerikanen naar Engeland te laten ontsnappen. Hun vliegtuigen zijn in Drenthe neergestort. De ontsnapping via de Engelsmanplaat (tussen Ameland 1 en Schiermonnikoog) mislukte. Harry Dolph, afkomstig uit Texas was boordschutter van een van de neergestorte vliegtuigen. Hij schreef over deze gebeurtenissen een spannend boek met als titel 'The Evader'.

Op 15 augustus 1944, na een geslaagde aanval op vliegveld Vecta in Duitsland, wordt de bommenwerper 'The true Love' boven Havelte in brand geschoten door een Duitse Messerschmitt. Harry Dolph verlaat, met behulp van zijn parachute, het brandende vliegtuig. Samen met Jim Moulton, een Amerikaanse staartschutter van een eveneens neergeschoten vliegtuig, belandt hij in het onderduikershol 'De Wigwam' in Diever, vanwaar zij eind oktober 1944 door 2 KP'ers, Nico en George naar Paesens, een plaatsje in het noorden van Friesland (Dongeradeel), worden gebracht.

In een reddingshuisje op de Engelsmanplaat wachtten ze 14 dagen op een boot die hun naar Engeland zou brengen. Door communicatieproblemen is dit niet gelukt. Na deze 14 dagen zijn ze teruggegaan naar het vasteland. Volgens Harry Dolph is George hulp gaan halen op de vaste wal en is daarbij verdronken. Later is vast

te komen staan dat George (echte naam Pieter Blom) is doodgeschoten. Door wie? Was er sprake van verraad?

Dat zijn vragen die op 12 april aan de orde komen. Nieuwe feiten die zijn aangetroffen bij het NIOD en het Nationaal Archief, afdeling Bijzondere rechtspleging, in combinatie met de activiteiten van de Drentse verzetsgroepen – de KP's Noord-Drenthe,- Smilde,- Meppel,-Hoogeveen en Kerkenveld - geven een duidelijk beeld van deze gebeurtenissen.

**LEZING JELLE VANDERVEEN OP DONDERDAG 12
APRIL 2012 IN DE SCHAKEL TE HOOGERS-
MILDE.**

**HET GEBOUW ACHTER DE VROEGERE HER-
VORMDE KERK.**

AANVANG 20.00 UUR.

TOEGANG GRATIS

De Manchester Mark 1a bommenwerper

Bankrekening
nummer:
3828.52.435,
t.n.v. Historische
Vereniging
De Smilde,
Hoofdweg 44,
9422 AH Smilde

WERKGROEP SCHEEPVAART VAN START

In nieuwsbrief nr. 30 van september 2011 deed het bestuur een oproep voor het vormen van werkgroepen om gezamenlijk onderzoek te doen naar historische feiten en gebeurtenissen in de voormalige gemeente Smilde. Als voorbeeld noemden we de onderwerpen scheepvaart en straatnamen. Geïnteresseerden vroegen we zich aan te melden.

Naar aanleiding van deze oproep hebben twee personen, Jan Nuis en Lammert Huizinga, zich gemeld. Beiden zijn geïnteresseerd in de scheepvaart die zo'n belangrijke plaats had in de geschiedenis van Smilde. Na afloop van de jaarvergadering spraken zij af om in eerst te inventariseren waar en welke informatie beschikbaar is om vervolgens bepaalde onderdelen te onderzoeken. Het resultaat van het onderzoek kan bijvoorbeeld een artikel in 'Levend Verleden' zijn.

Het onderwerp scheepvaart is veelomvattend. Het zijn niet alleen de schepen, maar het kan ook gaan over

schippersfamilies, werven, schippersbeurzen enzovoort. Daarom nodigt de werkgroep meer mensen uit om zich aan te sluiten. Samen kan dan groter gebied worden geïnventariseerd en onderzocht. Bent u geïnteresseerd in de scheepvaart en wilt u samen met Jan Nuis en Lammert Huizinga onderzoek doen? Meld u dan aan bij de secretaris:

Jans Klok, 0592-414406 of via
mail: secretariaat@desmilde.nl.

Naast onderzoek over de scheepvaart is het mogelijk om ander onderzoek te doen over de voormalige gemeente Smilde. Wilt u, samen met anderen, wellicht bepaalde onderwerpen onderzoeken, meld u dan aan bij de secretaris. Wij proberen dan om een werkgroep te vormen rond dat onderwerp. Zo organiseren we gestructureerd onderzoek. Het resultaat van de verschillende onderzoeken kan één of meerdere artikelen voor 'Levend Verleden' zijn.

DRENTS ARCHIEF 3.0

Veel mensen kennen het Drents Archief als de plaats voor onderzoek naar gebeurtenissen, informatie over Drentse voorouders etc. Ook zal het bij veel mensen bekend zijn dat het Drents archief een grote verbouwing ondergaat waardoor de serviceverlening verder wordt geoptimaliseerd. Maar wat nog niet wijdverbreid bekend is, is dat het Drents Archief een 'Virtuele reis door de tijd' mogelijk maakt.

Vanaf maart 2012 kunt u als tijdreizigers door Drenthe wandelen. Op het scherm van uw mobiele telefoon (smart Phone) kan gekeken worden naar historische foto's, filmpjes en teksten, die het verhaal vertellen van de historie van de plaats waar ze zich bevinden. De historische informatie is afkomstig van het Drentse archief. Wanneer u door stad of buitengebied van de provincie loopt, ziet u op de telefoon niet alleen waar u bent, maar kunt u ook horen, zien of lezen wat er op die plaatsen in het verleden is gebeurd.

Voorlopig is het nog alleen voor wandelaars. In de toekomst komen er routes voor fietsers en auto's of motoren. Daarnaast is de informatie thuis online te bekijken en te ontdekken.

Meer informatie over het programma Drents Archief 3.0 is te vinden op de website van Drents Archief (<http://www.Drentsarchief.nl>).

DRENTS ARCHIEF ZOEKT VRIJWILLIGERS

VOOR DE ONTVANGST VAN BEZOEKERS IS HET DRENTS

ARCHIEF OP ZOEK NAAR ENTHOUSIASTE VRIJWILLIGERS MET EEN GASTVRIJE INSTELLING. DE NIEUWE MEDEWERKERS KUNNEN AAN DE SLAG ALS ONDERSTEUNING BIJ DE ONTVANGST VAN GROEPEN VOLWASSENEN OF KINDEREN OF ALS GASTHEER/GASTVROUW VOOR INDIVIDUELE BEZOEKERS. MEER INFORMATIE

Charles Broad met twee onbekende RAF-vliegers

WIE WEET NOG NAMEN?

De foto's van deze keer zijn waarschijnlijk uit de twintiger jaren van de vorige eeuw. Het zijn klassenfoto's van de openbare lagere school uit Hoogersmilde. Wij hopen dat u een aantal van de personen op de foto's herkent.

Indien u mensen op de foto herkent en ook de naam van betreffende personen weet, wilt u deze dan doorgeven aan Gerrit Helder, tel.0592-414529 of gerhel@hetnet.nl. Alvast bedankt.

Van foto nummer 605 zijn een aantal namen bekend:

Op de achterste rij van links naar rechts nr.1 Albert Vredeveld, nr. 2 Job Vredeveld, nr. 3 Geert Vredeveld, nr. 4 ???, nr. 5 ???, nr. 6 Max Pieters

De overige personen zijn nog onbekend.

Van foto nummer 609 is alleen het meisje staande op de voorste rij met lichte jurk bekend als Geertje Vos.

ZOMEREXCURSIE NAAR FRIESLAND

In nieuwsbrief nummer 32 stond abusievelijk een verkeerde datum voor onze jaarlijkse excursie. Onze zomerexcursie is op zaterdag 9 juni 2012. Dit keer gaat de reis naar Friesland. Tijdens de excursie worden een aantal bezienswaardigheden bezocht. Onder andere wordt een bezoek gebracht aan het oudste nog werkende Planetarium ter wereld dat in Franeker staat. Daarnaast is een bezoek aan het Poptaslot in Marssum gepland. Het Poptaslot is gebouwd rond 1500 en uit die tijd nog het enige overgebleven complete landelijk huis in Friesland. Zoals gebruikelijk wordt gezorgd voor de koffie en de lunch.

We zijn op tijd terug in Smilde om de voetbalwedstrijd van deze avond op het E.K. te zien.

Vertrek om 8.30 uur (half negen) vanaf 'Villa Maria'.

De kosten bedragen € 40.- per persoon, te betalen in de bus (contant).

Het aantal plaatsen in de bus is beperkt dus geldt: Wie het eerst komt, het eerst maalt.

Opgave bij G.Helder, telefoon 0592-414529 of per e-mail gerhel@hetnet.nl

---

REACTIES OP LEVEND VERLEDEN NUMMER 4 - 2011

Auteur Johan Boers wees ons op enkele onvolkomenheden die we in zijn artikel hebben gemaakt. Op pagina 15 staat een tekst die luidt: Volgens onze nicht Janny van Dalen .... in 1927.

Dit was echter al verwerkt op pagina 12. En de daaronder staande Bijbeltekst is van een grafsteen, waarvan de foto is weggevallen. Daarmee zijn eventuele onduidelijkheden hopelijk weggevoerd.

KRANTENARTIKEL UIT 1825

Dit krantenartikel van vorig jaar december, bracht bij ons bestuurslid Jan Boerhof herinneringen naar boven. Hij schreef deze op en ze zijn hieronder terug te vinden.

De advertentie betreft naar mijn weten de verkoop van af te graven turf/veen. Stukjes (kavels) af te graven veen

werden jaarlijks verkocht. Smildegers? noemden deze stukjes/kavels ook wel klinkies. Kopers waren mensen die één stuk(je) kochten om de turf in hun huishouding te gebruiken. Soms werden meerdere stukjes (kavels) gekocht. Om de gedroogde turf later te verkopen.

De in dit artikel genoemde stukjes bevonden zich aan het "Hardersbos" tussen de Eekhoutswijk en Suermonds-
weg. Het bos werd daardoor kleiner omdat de grond later als landbouwgrond in gebruik werd genomen.

Mogelijk ook dat het hier een stuk(je) veen betrof aan de rechterkant van de Suermonds-
weg 'Kortewegsbos', in de omgeving van de restanten van de tankgracht (WO 2). Hier zijn restanten van turfafgraving ontdekt.

WEBSITE

Het afgelopen jaar is de website van de Historische Vereniging De Smilde (www.DeSmilde.nl) vernieuwd. Regelmatig worden nieuwe hoofdstukken toegevoegd. Recent kwamen de namen van de inwoners van Hoogersmilde erop, uit de periode 1913 – 1940. Gesorteerd op straatnamen en huisnummers en in welke periode het is geweest. Op dit moment is het nog niet volledig, maar binnenkort worden de laatste gegevens geplaatst.

COLLECTIE JAN BRUGGINK

IN DE LAATSTE 'LEVEND VERLEDEN' BESCHRIJFT JAN BRUGGINK HOE TWEE BRITTEN DE OORLOG OVERLEEFDEN. DIT ARTIKEL WORDT RIJK GEÏLLUSTREERD, DE FOTO'S KOMEN ALLEN UIT DE COLLECTIE VAN JAN. ALLEEN HAD DE REDACTIE DIT OOK MOETEN MELDEN. DIT IS NIET GEBEURD, MAAR NU WEET U HET OOK.